

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

2. Non solum in rebus, & spatiis omnibus, quæ sunt, sed vltra sua
immensitate infinitè porrigitur atque adest substantialiter Deus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

76 Controu. I. de Dei Essentia, &c.

237. 240. & 241. apud Becan. cap. 6. num. 1. & 2. quin imò ita in celo esse docet toto pag. illa 241. Vt tamen secundum totam suam substantiam in quavis eius parte esse neget, sed nomen figuratiue solum. Nec mirum cum corporeum etiam esse Deum effutiat, vt videbitur d. 5.

2. Catholica autem veritas de totius substantia Dei vbiuitate in singulis, & omnibus mundi rebus adeo est perspicua, vt in eam Philosophi insignes fere omnes rationis solius ductu inciderint. Thales Miles apud Aristotelem de Mundo ad Alex. & 1. de anima cap. vlt. text. 86. Omnia Deorum plena esse dixit atque Heraclitus apud eundem 1. de partib. animal. cap. vlt. in visuris, ac furnarium, eius habitaculum fastidientibus ita est fatus: *Ingreddimini: quia nec huic loco Dij desunt immortales.* Quin Peripatetici omnes à suo ea in re Præceptore Aristotele deficientes, atque Platonici omnes teste Cicerone qui, ex Academic. pro Dei vbiuitate sterere. Orpheus item apud Clementem Alex. 5. Strom. prope fin. & apud Cyrill. Dei vbiuitatem ita explicuit, sicuti Scriptura sapè, ac speciatim Isa. 66. *Cælum sedes mea, terra autem scabellum pedum meorum,* qua sanè metaphora, & scriptura, & sapientissimus Philosophus iuxta acutam Lessij Nostræ meditationem Deum non totum solum Vniuersum substantiali sua præsentia, & vbiuitate replere, sed ita circumquaque excedere, ac cingere, vt quantum sedens Thronum, sedemque cui insidet excedit (nimirum dimidio sui corporis, & toto amplius pectore) ita Dei substantialis præsentia plusquam dimidia sui parte cælo (quod omnium locus, & quasi capsa est) quoque verum emineat. Ex quibus constat, quo iure Athanas. ait orat. contra Idola sub medium famam, quod Deus vbiue sit, apud omnes obtinuisse illis verbis, *Notum est omnibus Deum vbiue esse.*

3. Scriptura præterea, quæ pro attributo immensitatis dedimus, eaque quæ cert. 2. pro Dei extra, supra, & infra, & circum res omnes præsentia substantiali dabitur: plura extant vbiuitatis Dei apertissima testimonia Psal. 138. *Si ascendero in cælum, tu illic es; si descendero in infernum, ades: si sumpero pennas meas diluculo, & habitauero in extremis maris. Etenim illuc manus tua deducet me, & tenebit me dextera tua.* Ioh. 2. *Deus in cælo sursum, & in terra deorsum.* Ierem. 23. *Cælum, & Terram ego impleo.* Ioan. 14. Samaritanæ roganti orationis locum ait Christus. *Deum spiritum esse, & in spiritu, & veritate adorari debere.* Scilicet non aliquo determinato loco, quia vbiue Deus est, quibus adde locum Isa. 66. atque Actor. 17. *Non longè est ab vnoquoque nostrum: in ipso enim viuimus, mouemur, & sumus.* & Sapient. 1. *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum.* Et quæ dedimus question. 4. cert. 1. n. 2. pro Dei immensitate, dabiturque cert. 3. Sed dices recitatis locis proximè, solum de præsentia Dei in omnibus per intuitionem, & scientiam omnium agi: vt patet ex immediato contextu antecedenti Psal. Ierem. & Sapientie. Atque in loco Actorum, potius de præsentia Dei per potentiam, operationem, & gubernationem, seu prouidentiam agitur. Caterum, licet hæc in hoc loco etiam contineantur illud sumus Dei vbiuitatem, seu potius rerum omnium in præsentia substantiali Dei quasi localem continentiam significat. In aliis vero Dei vbiuitatem contineri, & verba ipsa, & Patrum consensus certo probant. Imò inde alia Dei in rebus præsentia per earum intuitionem, accommodatissimè ab Spiritu S. ad caput nostrum, atque euidentissimè probatur. Cum enim nemo sit tam hebes, qui coniuncta sibi, atque indistantia localiter non videat vbiuitatis suæ titulo, (vt ei summa perspicua abesset,) non posset non Deum omnia inueniri.

4. Patrum pro hæc veritate testimonia, præter plura data qu. 4. cert. 1. num. 3. & 4. & huius questionis præfatione, dandaque hic cert. 3. innumera possent recitari. Libabitur nonnulla. Dionys. de diuin. nom. cap. 5. *quæ sunt omnia & ante habet, & subsistere facit, omnium, & vbiue præsens.* Athanas. recitat ex lib. ad Liberium adiungit. *Neque vspiam est regio vbi non existat.* Basil. orat. in princ. Euangelij Ioannis. *Totum quodcumque nomen, & quocumque spiritu tuo penetraveris Deo plenum est.* Eadem sunt apud Nyssen. orat. in faciamus hominem. Chrysost. homil. 17. in Genes. *Non ambulat Deus, absque quomodo enim ambularet, qui vbiue præsens est, & omnia*

implet. Cyrill. 1. in Ioan. cap. 9. & 1. Thel. cap. 7. *Deum replere, & penetrare omnia docet.* Hilari. 1. de Trinit. *Nullus sine Deo, neque nullus non in Deo locus est.* Ac lib. 2. *Deus vbiue est.* Cyprian. de Idolol. vult, post alia ad rem hanc. Ergo, inquit, *Deus vnus est, & vbiue totus diffusus.* Augustin. 5. de Trinit. cap. 1. *Intelligamus vbiue Deum sine situ præsentem.* Idem docet 7. de Ciuit. cap. 30. conlonat Origen. hom. 12. in Genes. & lib. 1. in Ioann. Anastas. Synaita 2. de Rect. Fid. Dogmatib. *Essentia cum sit quæ sunt omnia, diuina sua adimplet essentia, estque in omnibus quæ sunt.*

CERTAMEN II.

Non solum in rebus, & spatiis omnibus, quæ sunt, sed ultra infinitæ suæ immensitate porrigitur, atque adest substantialiter Deus.

1. Atequam in rebus omnibus, & spatiis, quæ sunt, Deum esse à ratione monstremus, vltra ea omnia sua illam immensitate expandi, atque substantiali præsentia adeste ostendendum dogmaticè etiam est. Tum, quia & hoc etiam rationes pro vbiuitate substantiali Dei asserende probabunt. Tum etiam, quia cum cum totus mundi rebus omnibus præsentia localiter adeste ostendimus, cum tamen toto hoc spatio nullatenus localiter contineri statui oportebit, ne quis contra hoc etiam Patrum, & scripturæ dogma possit offendere, traditum autem id est ab Arist. 1. de celo cap. 9. ab Stoicis apud Tertul. c. 40. aduersus gent. asserentibus Deum extra cælum esse, vbi spatium solum imaginarij modo est. Ex Scholasticis à Maiore in 1. d. 37. qu. 1. Caietano ad id. *Ego lux veni in mundum.* Ioan. 12. Idem refert de Platonice Marfilij Phyl. 2. de immortalit. animæ cap. 6. ac de aliis Philosophis Euseb. 4. de peren. Philosoph. cap. 1. & 2. ex Theologis citantur etiam (non adeo aperta, ac certa Eide) S. Thom. Durand. Gabr. Hugo Victorin. Ricard. Antifiodor. Bonauent. & Sorus apud Soar. qui eis consentit d. 30. met. sect. 7. numer. 30. & 2. de attribut. cap. 2. n. 8. sine Lessij supra lib. 2. cap. 2. Becan. cap. 6. q. 2. & quod mihi caput est. Id ipsum traditur etiam locis citatis q. 4. cert. 1. n. 2. Iob. 11. 2. Paralip. 6. ad Ephes. 4. & Ecclesiæ ad B. Virginem alloquio. Item testimoniis Patrum recitatis ibi n. 3. ex Ambrosio 1. aduersus gent. Dionys. 1. & 9. de diuin. nom. vbi Deus excedens etiam localiter res omnes, eisque super effusus dicitur. Daris etiam n. 4. ex Greg. hom. 8. in Ezechiel. Athanas. reſcripto ad liber. Basil. homil. in princ. Ioann. Theodoret. 2. de prouident. Damascen. 1. de fide cap. 16. Tertul. contra prax. cap. 5. Minuto felice in suo Octauio, Eucherio de Spiritu alib. formis, docentibus Deum incircumscriptum, incomprehensum, vel incomprehensibilem loco, atque sibi esse locum. Denique testimoniis etiam datis hic cert. 1.

2. Etenim, si sine situ, locoque est, atque eis non circumſcribitur, aut comprehenditur, imò neque circumſcribi, comprehendere, commensurative loco vilo potest, ideo sanè est: quia loca, & spacia omnia non solum, quæ re ipsa sunt, sed possibilia, sua substantiali præsentia excedit, vt memorata primæ classis scripturæ, & Patrum testimonia aiebant. Quibus adde Philon. de consul. ling. longe amed. *Deus autem omnia implet, non contentus, sed continens.* Quibus similia hæc habet. Nam Deo, nec totus quidem mundus dignum esset domicilium, qui sibi ipse locus est, & ipse se ipso plenus, sibiue sufficiens: cum Deus alienam indigentiam, solitudinem, inaneatemque implet. consonant Hilari. in id Psal. 224. *Montes in circuitu eius.* August. 1. Confess. c. 3. ac de essent. diuinit. sub init. Bernard. ferm. in dedicat. Eccles. Anselm. 19. Prolog. Theophil. Antiochen. 2. ad Anthiloe. sub init. t. 5. Bibiort. vbi Deum non capi loco ait, *nè detur locus Deo maior, qui est omnium locus.* Promiss. q. 4. cert. 1. n. 3. sine testimonia Athenagoræ orat. seu legat. pro Christianis sic de Deo loquentis. *Mundum ita excedit, vt implet*

plant undequaque quidquid supra ipsum mundum est, nec locum ullum se vacuum relinquit. Magn. Gregor. 2. Moral. c. 12. Ipse manet intra omnia, & extra omnia: ipse supra omnia, & infra omnia. Superior per potentiam; inferior per sustentationem; exterior per magnitudinem; interior per sublimitatem: sursum regens, deorsum continens: extra circumdans, interius penetrans: nec alia parte superior, alia inferior: aut alia parte exterior, alia interior: sed unus, & idem totius ubique presidendo sustinens, & sustinendo presidens: circumdando penetrans, & penetrando circumdans. Isidori denique 1. de sum. bono cap. 2. Immensitas, inquit, divina magnitudinis ita est: ut intelligamus eum intra omnia, sed non in eis; extra omnia, sed non exclusum: & ideo inter omnia, ut omnia continet; ideo exteriorem, ut incircumscripta magnitudinis sua maiestate omnia includat.

Id ipsum emphasi maiori, & illustrius adhuc, ostendit illa Dionysij sententia: 10. de divinis nom. scilicet Deum esse sedem, & fundum, in quo omnia firmantur, & reclinantur, atque illa Hilarij memorata cert. 1. numero 4. Nullus non in Deo locus est. Cum enim locus omnis, in quo aliud vel est, vel recumbit amplior proculdubio, atque mensura excedens locatum esse necessario debeat, Deus, in quo spacia, locaque omnia sunt, eis omnibus amplior, expansiorque substantiali sue immensitatis præsentia esse proculdubio debet: ac proinde ultra res, spacia, locaque omnia quæ sunt porrigitur, atque extenditur. Patet: quia ni ultra extenderetur eis commensuraretur ad æqualitatem localis præsentia, & ubiquitatis substantia sue: quare neque amplior, extensiorque illis esset, nec locus in quo, tanquam in continente ea omnia essent.

4. Admissis autem extra omnia, quæ de facto sunt, Deum esse per suam immensitatem, seu entitatis sue substantialiæ præsentiam, consequens necessarium est per omnem locum, & spatum totum possibile, & imaginarium dilatari: cum in illo solum extra, & ultra mundum extendi queat, nec sit maior ratio vnius partis spatij imaginarij proximè circumdantis, nostro concipiendi modo, totum universum, ac partium quovoverum remotiorum, & remotiorum spatij eiusdem possibili, & imaginarij, nec maior præsentia Dei in his, quam in illis difficultas: cum immensitas infinita substantialis præsentia sit, seu præsentia sit, atque proinde, ni ex parte spatij repugnet omnibus totis, atque infinitis infinitis spatiis æquatur. Confirmatur: quia, sicut modò mundus, qui de facto est, locum in Dei præsentia habuit iuxta recitatos Patres, quin Dei præsentia substantialis augeretur, sed solum adventu præsentia huius universi in spatio illo imaginario & possibili, quod de facto mundus occupat: ita verius quamvis partem spatij imaginarij, & possibilem in quavisque parte æqualis spatij potuit Deus mundum hunc producere, potestque modò alium & alium atque in se, suæque immensitatis substantiali præsentia iuxta phrasim Patrum locare, quin eius præsentia substantialis augeretur: ergo & tunc eas omnes spatij imaginarij partes, quæ immensitatis præsentia ab æterno replebat, & nunc etiam replet, æternumque replebit.

5. Hanc vero sententiam expressit Augustin. 11. de Civit. cap. 5. his alter sententias lugillans. An foris substantiam Dei, quam nec includunt, nec determinant nec discedunt loca, sed de ea (sicut de Deo sentire dignum est) sentitur incorporea præsentia ubique totam, à tantis extra mundum spatiis absente esse dicturi sumus, ut in uno tantum, atque comparatione ipsius infiniti, tam exiguo loco, in quo mundus est occupatus? Non opinor eos in hac vaniloquia progressuros, quod autem hinc capitis dicat inanè esse cogitare infinita extra mundum spacia, sicuti, & autem eius initium tempora infinita intelligit, quæ actu sunt; non autem possibile, & imaginaria, quibus Dei immensitas, & æternitas nobis accommodè concipiuntur: quia aliter à nobis percipi nequeunt: esse verò Deum extra hunc mundum, sicuti & autem omne tempus toto capite contendit, & 1. Confess. cap. 2. & 3. ac lib. 7. cap. 5. ubi divinam substantiam infinito mari comparat per infinita spacia diffusio, & mundum spongiæ in eo conclusæ.

6. At dices: spatum imaginarium ultra reale mundi Christoph. de Ortega, de Deo Vno, Tomus I.

spatium nihil omnino est de facto, & verè: cum reuera non sit (licet posset absolute esse) sed potius sit eius negatio: At nihilo nihil potest reuera esse præsens: ergo Deus non est præsens immensitatis sue substantiali præsentia spatio imaginario, & purè possibili. Minor constat: quia esse alicui aliquid præsens, & coniunctum localiter, & penetratiue præsertim, ut Deus præsens rebus, & spatis est, dicit vtriusque coexistentiam in loco, ac proinde, & vtriusque existentiam: quare certum apud omnes est præsentiam substantialem Dei, eiusque essentia in rebus omnibus, siue eius ubiquitatem liberam Deo, & contingentem esse, quatenus rerum, & locorum, ac spatorum mundi existentia contingens est, liberòque Dei decreto, concursu, & actione appositæ. Confirmatur ex Patribus. Tertul. contra Praxeam, Minutio Felice, & Damasceno recitatis quæst. 4. certam. 1. num. 4. dicentibus, Ante mundum, locum, & mundum solum sibi fuisse Deum, quibus consonat Augustin. Psalm. 122. Qui habitas in celis, in hæc scribens. Dicit aliquis, Antequam faceret Deus sanctos ubi habitabat? & respondet. In se habitabat. Deus apud se habitabat, & apud se est Deus. Et Bernard. 5. de considerat. ad Eugen. Non est quod quæras ultra ubi erat (ante mundum) præter ipsum nihil erat: ergo in seipso erat.

6. His Patrum testimoniis vtuntur inordinati Recentiores apud Lessium supra cap. 2. num. 15. qui hanc conclusionem de præsentia Dei in spatio possibili, & imaginario, quod extra mundum circumquaque concipitur, satis inconsequenter negant: cum idem, ne Deum in spatio ultra cælum, quod purè possibile, & imaginarium de facto est, ambulare posse cogantur fatent, ipsum cuius etiam spatij illius puncto præsentem admittant. Respondetur ergo hanc Dei præsentiam substantialem ratione sue immensitatis spatio, & loco omni possibili, seu imaginario, quod de facto non est, compræsentiam (ut sic loquar) actualem Dei non esse, sed solum ex parte sua actualem præsentiam, quæque alterius solum spatij possibili existentiam, & præsentiam spectet, ut compræsentia actu sit: ita ut ex parte intrinsecæ præsentia Dei quæ ad compræsentiam cum spatio illo requiritur, actu & formaliter sit; solaque sit potentia ad actualem præsentiam in spatio creato Deo extrinsecæ. Nam sicut adæquata compræsentia duorum, non vnius, sed duorum est, ita & adæquate sumpta potentia ad illam compræsentiam actualem duorum necessarii, non alterius solum esse debet. Hoc tantum probat obiectio, atque adducta ex Patribus confirmatio. Idque totum in æternitate divina, quæ non solum per totam mundi durationem reale, quæ de facto fuit, est, atque erit, replet, sed omnem item possibilem purè, à parte ante seu imaginariam: idque planè ex Fide; cum tamen contra illam fieri æmulis obiectio possit.

7. Ut autem ei clarius pro vtriusque Catholica veritate satisfiat, & quidquid in illis Fides docet percipiatur, advertendum est: spatum, durationem omnem realem creatam, sicut, & quodvis creatum prædicatum entis, &c. esse talia secundario (non solum quia à Deo effectivè procedunt, ac proinde eius potentia passivè fruuntur, quod omni prædicato creato commune est, sed quia imitativè, & exemplariter, etiam obiectivè, vnumquodque ab aliquo prædicato divino, quod formaliter imitatur, cuiusque formalis, licet non activa, participatio est omnino pender, e.g. duratio creata, & spatum locale creatum ab immensitate, & æternitate Dei. Vnde oportet, ut nihil formaliter in spatio, duratione creata sit, quod (seclusis imperfectionibus limitationis &c. eorum) non sit in æternitate, & immensitate Dei, ut in illarum Archetypis, & exemplaribus. Vnde rursus sit, ut Dei immensitas, & æternitas spatum, & durationem infinitas, ac veras, non tamen corporeas, & successivas, sed simultaneas indivisibiles, ac spirituales, totasque simul faciant: sicuti corporea loca, & spacia faciunt corporea, & divisibilia: finita tamen, si finita corporea sint, vel infinita, si infinite mollis corpora esse possint. Inde sit Tertiò: nullum creatum spatum, creatamve durationem extra spatum, aut durationem quod Dei æternitas, & immensitas formaliter faciunt, esse vquam posse, tanquam in mensura, & spatio excedente, & superiore, quæ undequaque contineantur, atque fundentur.

ORTEGA
In A. pari
D. VIIa

fundentur, ut Patres supra citati aiebant, cuique possibilia omnia spatia, & durationes, licet diuini curtius, possunt coextendi, atque absolute existentia de facto coextenduntur.

8. Ex his liquet duo esse vera spatia, siue loci, siue durationis: & diuina & primaria, quæ aliorum omnium fundamenta, & basis sunt; & creata, siue spiritualia, siue corporea, quæ eis continentur, atque fundantur. Est præterea Tercium, quod imaginarium vocatur; quod quidem, si mente ita concipiatur ut omnem possibilem durationem, vel spatium locale creatum excedat, vel de facto ultra id quod absolute quauis temporis differentia erit, fuisse esse cogitur merè fictitium, & chimericum est; tamen eo spatium, siue locale, siue durationis, immensitatis, & æternitatis Dei, nostro captui accommodatius concipimus; Atque per hoc quidem, ut ita conceptum spatium imaginarium Deus non extenditur, neque præsentia immensitatis substantiali, aut æternitatis substantiali duratione adest: imò neque adest ob illius impossibilitatem potest, ut obiectio probat; At verò extenditur, adestque in eo spatium, & duratione, quam sub eo fictitio, & chimerico spatium, & duratione imaginaria concipere, atque explicare volumus: nempe in suæ immensitatis & æternitatis spatio, quod illo quidem non minus, sed amplius adhuc est. Quemadmodum totus mundus, cuiusque totum spatium in nullo alio creato spatio præterquam in seipso esse dici potest. Id Patres nobis oppositi voluerunt Deum æternitate mundum antecedente in se solum ipso esse dicebant. Idque, & nos volumus cum communi Doctorum, dum Deum per spatium omne ultra cælum vndequaquò possibile: imò & imaginarium, & ultra sua immensitatem porrigi, atque extendi docuimus. Nec aliud sanè contendunt Scolastici, quos magno numero pro opposita sententia recitat Valsq. d. 39. cap. 2. Neque ipse Valsq. qui eam mordicus ibi tenet.

CERTAMEN III.

Dei Ubiquitas à ratione ostenditur, & propugnatur.

1. Neque verò inefficacius Dei in rebus omnibus, totoque hoc vniuerso: imò & extra illud ubiquitas per substantialem essentiam suam in eis omnibus præsentiam à ratione probatur. Primo ex Attributo immensitatis, eisdemque rationibus datis quæst. 4. certam. 2. num. 3. & 4. Si enim immensus præsentialem Deus est, nequit non rebus omnibus substantialiter præsentari, eo ipso, quod res sunt. Alioqui, si aliquibus solum rebus, aut spatiis mundi præsentaretur, ac non aliis, imò si ad æqualitatem localem toti vniuersi huius spatium, ac non ultra mensurabilis, æquæ, atque res illa, seu totus mundus est, omnino esset non immensus. Secundo ex infinitate cuiusvis diuini prædicati in suo genere, quæ metaphysice ex prædicato eius à se necessario inferunt. Tercio probatur ex prædicato immutabilitatis diuinæ. Si enim alicubi in rebus suæ immensitatis præsentia non esset, vel posset esse alibi, vel non? Si non posset, dura esset, atque creaturis pluribus, nedum Deo, insignis carceratio intra spatium illius, cui solum præsens dicitur, septa: si alibi etiam esse posset: In primis posset ambulare, eoque se mouere, atque præsentialem, seu localiter extendi. Id autem per præsentiam illam, qua certum illud primum spatium occupabat, nec amplius, fieri non posset: Nam spatium illi tantummodo respondet, atque omnino alligata est: ergo per denuò aueruentem, & acquisitam pro spatium vteriori: sicut Angelis contingit, cum localiter extenduntur: ergo mutaretur Deus. Id quod pater in hoc mundi huius spatium, cui, si præsens intime æternitate Deus præcessisset ex parte sua, sicut modo est, intime mutaretur, ut ei præsens intime fieret: item in alio mundi possibili spatium, maxime, si differens spatium ab hoc mundo, crearetur: in enim spatium inter utrumque imaginatio præsens intime Deus dicitur, eius præsentia intima subitan-

tialis, seu immensitas esset discreta & diuisa, quod implicat: ac denique si Christus supra Empyreii spatium verum est, ut plures aiunt, ac certo esse posset, ibi Deus præsens intime est, nec solum ratione humanitatis vnitate: ergo ni antea ibi erat intime, intime mutaretur. Probari vterius ab absurdis id ipsum posset, memoratis ibidem n. 4. quo lectorem remittimus.

2. Probatio alia ubiquitatis Dei ex operatione eius ubique adeo prolixè à Doctoribus contentiosè examinatur, ut integram sequentem quæstionem repositar, quare ea nunc abstinemus. Obiectis ex Psalm. 113. *Cælum cæli Domino, terram autem dedit filiis hominum.* & Psalm. 122. *Ad te leuavi oculos meos, qui habitas in cælis.* Sed hæc solum probant Deum specialiter dici in cælo esse, non quidem immensitatis suæ substantiali præsentia, qua æquæ in omnibus creatis est; sed quia ei tanquam aula regia deferunt, in qua eius gloria, & apparatus, & communicatur Beatis, cuiusque voluntas ad nutum obseruatur. In terra autem hominum gloria, & imperium resplendet: quod autem alibi sæpe *Cælum Dei sedes, & Terra scabellum pedum eius* dicitur, non probat eis locis Deum circumscribi, sed potius immensum illis excellere iuxta ponderationem, quam fecimus certam. 1. num. 2.

3. Sed obiectebat Eugubinus: si Deus omnibus substantiali sua præsentia adit, sordidis inquinandum, atque acerbis cruciandum, quæ sunt absurda: ac proinde melius Dei dignitati, & decentiæ consulatur, si in cælo solum sicut sol residens suæ virtutis radiis inferiora peruat, quin eis inquinetur. Negatur tamen faciliè assumptum. Cum enim Deus spiritus sit, sordidis corporibus inquinari nequit, ut bene Hugo Victorinus 1. de Sacrament. part. 3. cap. 17. & Magister in 1. d. 37. cap. soler. Patetque exemplo animi rationalis, qui leproso corpore, quod informat, non inquinatur, neque dolorifero dolet. Idque Solis etiam exemplo illustrauit August. cap. 18. de Agone Christiano, & 29. de nat. boni. Et sanè si in cælo solum Deus est, rogandi hi sunt, an alibi etiam esse possit, necne, si hoc dicatur postremum, Deus, qui in Christo, cuiusque humanitate in terris erat secundum substantiam Dei: neque in humanitate, neque in terris erat, ac verfabatur, quod Arianismus est. Si potest alibi esse ubi de facto substantia eius, per substantiam suam præsens non est per se, scilicet in inferioribus cæli locis pro voluntate sua poterit loca acquirere illa, atque ex vno in alium moueri, quod est absurdissimum contra immutabilitatem Dei. Quod obiecti poterat de ubiquitate possibili creaturæ, ac proinde eam propriam Dei non esse dissecimus quæst. 4. cert. 2. num. 6. in simili obiectione contra immensitatem.

4. Ad huius quæstionis calcem specialis ille Vortij error de præsentia Dei secundum substantiam commentatur: parti Dei, parti cæli, non autem totius Dei in toto cælo, & quauis eius parte, sicuti & de animo rationali in corpore aberrat, præter errorem contra physicam Dei simplicitatem, in præsens dogma immensitatis diuinæ sædè peccat hic contutandus. Etenim in humanitate Christi non erit tota substantia Dei, sed pars solum. Commentaturque enim humanitas, quæ respectu cæli punctum minutulum est, nequit æquari substantia Dei tota, quæ toti aquatur cælo: ergo contra Apostolum ad Coloss. 2. non habitat in Christi humanitate *omnis plenitudo diuinitatis corporaliter*. Secundo in triduo mortis Christi, & anima à corpore, & caro à sanguine, & sanguinis guttæ multæ loco erant disiectæ, ac dispersæ: & tamen Leo hypostatice vnitate omnes. Si ergo in quauis eorum totus Deus non erat, sed pars solum substantia diuinæ, huius etiam partes loco disiectæ, ac dispersæ fuerunt. O Bone Deus in tua non solum Ecclesia, & veste, sed substantia etiam ab hæretico laceratus, & dispersus!

QVÆSTIO